
OBSAH

Úvodem
(Václav Frolec)

9

Václav Frolec:
Vánoce v tradici českého lidu

13

Jitka Snížková:
Česká vánoční hudba

127

Věra Davidová:
Vánoční motivy v českém výtvarném umění

195

Jan Červenka:
Motiv vánoc v české literatuře

321

Ladislav Dvorský:
Vánoce dnes

407

Závěrem
(Václav Frolec)

435

OBSAH

Úvod

131

I. VÁNOCE GOTICKÉHO ČASU

137

Latinské zpěvy

České vánoční zpěvy

15. století

Vánoční vícehlasé zpěvy
v českých graduálech

Vánoční hudba

bratrských tisků

II. HUDEBNÍ VÁNOCE V OBDOBÍ ČESKÉ RENESANCE

152

Vánoční hudba

skladatelů české renesance

Strofické vánoční

vícehlasé písně

Hudební nástroje

o vánocích v době gotiky

a renesance

III. HUDEBNÍ VÁNOCE BAROKNÍHO ČASU

162

Období baroku

Barokní hudební poezie

vánoc

IV. PASTORELY

170

Pastorely

Pastorální mše

Obchůzkové hry

s jesličkami

V. HUDEBNÍ VÁNOCE V 19. STOLETÍ A DNES

185

Poznámky

190

Seznam ilustrací

193

OBSAH

- Vznik vánočního kultu a jesle vítězného křesťanství
199
- Jesle sv. Františka z Assisi a jeho nová zbožnost
206
- „Menší bratří“ a kultura kláštera bl. Anežky
208
- Vánoční téma v Pasionálu abatyše Kunhuty
211
- Vánoční téma v monumentální podobě.
Mistr Vyšebrodského cyklu
215
- Theodorikova Adorace Tří králů a Štědrý večer podle Jana z Holešova
222
- Vyvrcholení velké epochy.
Adorace Děcka Mistra třeboňského oltáře
229
- Vánoční dar královny Johany králi Jiřímu
233
- Narození Páně v pozdně gotickém umění.
Vizuální pojetí vánočního motivu v obrazovém prostoru
235
- Od pozdní gotiky k renesanci v uměleckém řemesle
242
- Vánoční téma v dílech umělců rudolfínské doby.
Objev prostoru zbaveného božského smyslu
247
- Zjevení života jako náboženská zkušenost umělce v období baroka.
Karel Škréta a Petr Brandl
252
- Braunův Betlém v Kuksu — tvorba a polemika
259
- Od kostelních jeslí k lidovým betlémům
264
- Měšťanský vkus národního obrození.
Tkadlíkova Madona
276
- Ozvěny lidové vánoční tvorby v kresbách českých umělců.
Tradice Alšova betléma
280
- Vánoční téma v moderní době
284
- Zduchovnění tématu Narození v dílech české avantgardy.
Bohumil Kubišta, Jan Zrzavý, Emil Filla, Alois Wachsman, Josef Wagner
288

**Biblické téma aktualizované
v díle Bohuslava Reynka**

299

**Téma Narození Páně jako
pramene osvobodivé kosmické
síly**

302

Umění v roli „moderní víry“?

305

**Malba jako obraz ideálního
duchovního světa**

311

**Obrazy živé sváteční tradice
vánoc**

314

Poznámky

316

Seznam ilustrací

318

OBSAH

- Narodil se Kristus Pán
327
- Chtíc, aby spal
327
- Touha po domovu
(Josef Jungmann)
328
- Na Štědrý večer (Josef Chmela)
329
- Strunka, strunka, strunka
(lidová)
330
- Já malý přicházím
(lidová z Plzeňska)
330
- Štědrý den
(Karel Jaromír Erben)
331
- Vánoce (Jan Neruda)
334
- Ejhle, co to v Betlémě? (lidová)
336
- Babička (Božena Němcová) —
úryvek
336
- Z mých literárních začátků
(Svatopluk Čech)
340
- Vánoční sen (Svatopluk Rak)
343
- Štědrý večer (Václav Kosmák)
346
- Romance štědrovečerní
(Jan Neruda)
349
- Vánoce (Jaroslav Vrchlický)
350
- Štědrý večer chudého dítěte
(J. Vítek)
351
- Ukolébavka vánoční
(Jan Neruda)
353
- Ježíšek (Antonín Sova)
354
- Malé prodavačky (anonym,
asi Antonín Macek)
354
- Rok na vsi
(Alois a Vilém Mrštíkové) —
úryvek
355
- Můj první Betlem
(Mikoláš Aleš)
361
- Tobiáškův Štědrý den
(Ignát Herrmann)
362
- Praha a Kladno
(Marie Majerová)
371
- Paní komisarka
(Jindřich Šimon Baar) —
úryvek
372

Koledy (Jiří Wolker)

379

Vánoční (František Branislav)

380

Vánoce u Spejblů

(Frank Wenig)

381

Betlem (Jindřich Hořejší)

384

Večer samotáře (Jan Čarek)

385

Jak hrdlička přišla k pásku

(František Halas)

386

Vánoční noc (Jaroslav Seifert)

387

Vánoční píseň (Jaroslav Seifert)

388

Vánoční koleda (Jaroslav Seifert)

389

Purpura (Jiří Suchý)

390

My dva doma

(Jana Červenková) —

úryvek

390

Svatební cesta (Věroslav Mertl)

393

Jak to do třetice bylo
u Rumcajsů (Václav Čtvrtek)

398

Vánoce (Martina
Drijverová-Otčenášková)

401

Vánoce dospělých (Jan Skácel)

402

Vánoce, vánoce přicházejí
(Zdeněk Borovec)

403

Některé bibliografické údaje

404